Ч. 204. Львів, Середа, дня 10. (23.) вересня 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня трім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

О. СИДІР ВОРОБКЕВИЧ.

В недільнім числї подали ми вельми сумну вістку про смерть буковиньского письменника Ізидора Воробкевича, загально відомого на Україні-Руси Данила Млаки. Покійник був побіч Федьковича найвидатнїйшим трудовником на лїтературній ниві і положив незвичайні заслуги для національних відродин Буковиньскої Руси. Перед 40 роками виступив він в »Галичанинї« Головацкого і Дідицкого на лїтературній ниві з лїричними творами, в котрих відозвала ся справдешня поетична душа навіяна народною рускою піснею, бож не із школи, не з дому, а спід сільскої стріхи, з народної пісні навчив ся Млака милозвучної рускої мови. Славна минувшина України натхнула єго до тих епічних творів, в яких він прославляв героїчні дії козаччини, а в численних мельодрамах зачерпнених з житя Гуцульщини розкрив нам всю душу і весь народний побут сего племени та виявив також незвичайний талант, а єго музичні твори і доси чарують руске серце на вечерницях і концертах.

Сими творами лїтературними і музичними здобув собі уже Данило Млака добре імя в Галичинї, коли на Буковинї ледви зоріло. Одначе і там муза Федьковича і Воробкевича розбудила дрімучу суспільність до нового народного житя, визвала молодих діячів, що станули до праці на народній ниві і обидва поети дожили сеї щасливої хвилї, що на XXV-лїтнім ювилею їх лїтературної діяльности найшли ся в широкім кружку щирих патріотів, котрі дальше в їх дусї повели народну роботу.

Заслуги і значінє Данила Млаки оцїнив Федькович, звернувши ся до него в 1868. р. ось якими словами:

»Ось що батьку, орле сизий,
Думаю, гадаю,
Да на Тебе, як на Бога,
Пою, уповаю.
Сьвіти, батьку, сьвіти сьвітло, —
Бо я вже не вспію,
Сьвіти правду, сьвіти віру,
Любов і надію
По тій нашій Буковинї —
Най люде побачуть!
— — — — — — — —
Сьвітла, сьвітла, батьку треба,
От за що я гину!
Засьвіти го, розішли го
По всій Буковинї,
Най як сонце запалає
Народ наш осьвітить!

Помер Боян буковиньскої Землї, сей справжнїй Боян, що на струни своєї бандури клав власні віщі слова.

Не стало веселого жайворонка, що знявшись високо понад тихі долини Прута і високі верхи Бескида, звіщав весну нашої народної жизни.

Полинув у вирей, у лїпші країни той трудолюбивий путник, що цїле своє житє присьвятив працї для добра і на радість широкої українскої родини.

Упокоїв ся о. Сидір Воробкевич, буковиньско-руский поет і композитор, емеритований ц. к. професор, архипрезвитер-ставрофор, рицар ордена Франц Йосифа, почетний член товариства »Руска Бесїда« і »Буковиньский Боян«, член-основатель товариства »Народний Дім«, член товариства »Руска Школа« і др.

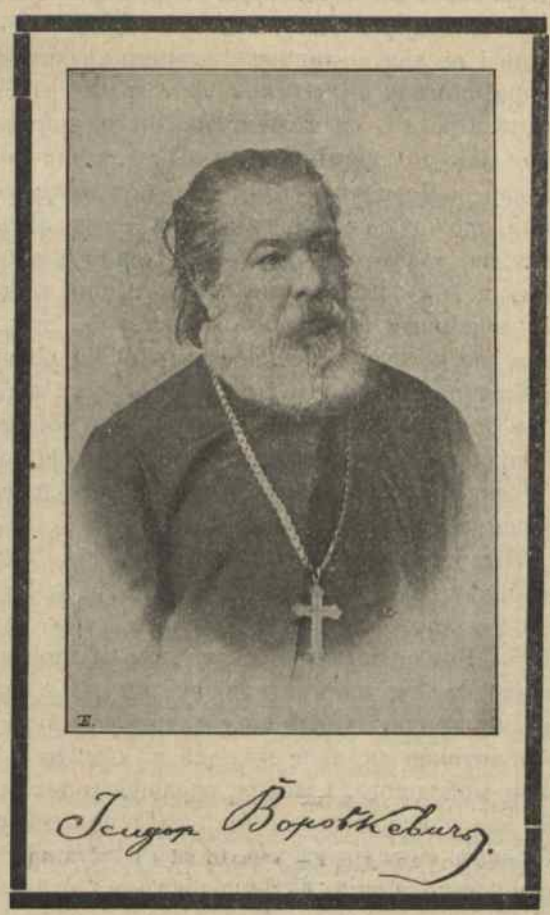

О. Сидір Воробкевич уродив ся 5. мая 18 6. р. в Чернівцях, як син професора фільософії і катехита. По смерти родичів виховував ся у свого діда в Кіцмани і там від своєї бабки набрав замилуваня до народних пісень та казок, що стали відтак жерелом єго поетичної і музичної творчости. До шкіл ходив Сидір Воробкевич в Чернівцях, та звідти не виніс знаня рускої мови. В духовній семинариї став розчитувати збірники народних пісень, твори Н. Устияновича й Могильницкого. Живе слово тронуло поетичну струну в єго души з цїлою своєю стихійною силою. Став писати поезиї і складати до них музику (1858). І там пізнав лїтературний рух Русинів, почув мову Шевченка, Шашкевича й Федьковича. »Галичанин« (1863) печатає єго поетичні первоцьвіти. І Данило Млака стає нараз популярним поетом на Руси. В тім часї кінчить теольоґію, стає сьвящеником і займає ся вже поезиєю, музикою й малярством. Як укінчений ученик консерваториї дістає місце учителя хорального сьпіву в греко-ориєнтальній духовній семинариї з титулом і характером професора теольоґії, на якім то становищи оставав довгі лїта.

Вже на шкільній лавцї почав був Данило Млака писати вірші і невпинно розвивав свій почницкий талант, так що в 60 і 70 роках побіч Федьковича став загально звісним і признаним поетом не лише на Буковинї, але і в Галичинї. Особливо єго епічні поезиї набрали розголосу, хотяй і в лїрицї Млаки находять ся правдиві перли щирого чутя. Богато з тих альмазів оправив поет ще і в чар своєї музики, так що они досягнули і найдальшої, курної стріхи. Завдяки таким піснями, як »Над Прутом«, »Ви дївочі синї очи«, »Іван з Путилова«, »Чом красна Буковино«, »Зазвенїмо разом братя« і богато инших, Воробкевич став всенародним поетом, одною з найпопулярнїйших личностий.

Та не тілько сьпівацким товариствам і сьпіволюбним кружкам пособляв Воробкевич своїми творами, він дбав і про розвій рідної сцени, укладаючи для него мельодийні водевілї і оперетки. Тут можна вичислити гарну оперетку »Панї молода з Боснї«, основану на тлї сучасних тодї відносин окупациї Босни, дальше одноактовий жарт »Янош Іштенгази« з трохи наївним і зужитим лїбретом, але гарною музикою і »Пилип Музика«.

Також і на поли белєтристики полишив покійний гарний доробіток, а ся єго письменнича і композиторска праця не зупиняла єго займати ся доволї громадяньским дїлом, а передовсїм в »Буковиньскім Боянї«. Тож зовсїм понятно, що Буковиньска Русь з великим торжеством сьвяткувала 25 лїтний ювилей єго лїтературної діяльности в 1888. р. Зі всїх сторін Руси-України прибули тодї відпоручники, щоби зложити поклін буковиньскому соловієви за єго працю-труд для руского народа. Після торжественної академії, де розбирано творчість духа ювилята, відограно вечером одну з єго пєс, а опісля відбув ся бенкет, де ювилят в сердечних словах дякуючи ініциаторам торжества, назвав єго найгарнїйшою хвилею свого житя!

Тяжка недуга вже від кількох лїт приневолила Данила Млаку замовкнути і відложити на бік своє письменьске перо.

Одначе нива, яку він десятки засівав таким гарним зерном, видала також гарні плоди. Коли єму довелось на віки замкнути очи, коли перестало бити єго серце, що так горячо любило Україну-Русь, а особливо зелену Буковину, над єго могилою станула несчисленна громада сьвідомих народовців, котра віддала належну честь єго заслугам і єго невтомимій праці, а заразом станула доказом, що та праця не пішла на марно, що імя Данила Млаки буде по віки в серцях руских!

Цїсарский приказ військовий.

(X) Неначе грім з ясного неба упав цїсарский приказ військовий, виданий по скінченю маневрів в Хлопах, з небувалою доси рішучостю у висловах. Цїлию сего приказу було саме перед приїздом союзного монарха, цїсаря Вільгельма до Відня, як і супроти подій на Балканї зазначити перед цїлим сьвітом єдність і одноцїльність австро-угорскої армії як і прероґативи корони, котрих нїколи і за нїяку цїну корона зречи ся не може і не хоче. Така рішуча заява мала з одного боку отже пояснити перед заграницею, що союзники Австро-Угорщини, а в першім рядї цїсар Вільгельм можуть і на дальше опирати ся в полїтичних комбінациях на сусїдній їм державі з одноцїльною армією, а на внутр положити конець всїм скрайним змаганям в Угорщинї до роздїлу армії на дві окремі половини. Легко зрозуміти, що рішучі слова найвисшого вожда армії, неодвічального перед парляментами, викликали вельми глибоке вражінє. В Австриї принято сю заяву з одушевленєм, позаяк загально добачають в тім приказї спроможність удержаня дальшої спільности і могутности монархії, як і запоруку, що великі жертви, які поносить Австрия, не будуть обертані на знаціоналїзованє мадярскої армії.

В Угорщинї викликав сей приказ незвичайне затривоженє і безрадність серед правительственної лїберальної партиї, а розлютованє але й пригнобленє серед Кошутівцїв. В першій хвилї була така безпорадність, що мадярскі полїтики не могли видати якогось одноцїльного осуду. Визначнїйші поміж ними полїтики поневольно признали, що із становища конституцийного закона з 1867 не дасть ся нїчого закинути проти сего приказу і що король угорский яко начальний вожд армії мав повне право до такої заяви своєї волї перед лицем армії. Між розважнїйшими проявило ся навіть затривоженє, що Угорщина може навіть богато потерпіти в полїтичнім напрямі, наколи лїберальне сторонництво не зірве ся до дїла і не положить кінця теперішному розладови в Угорщинї. Сїй обставинї треба приписати скликанє сторонництва на 22. с. м. в цїли порозуміня.

Кошутівцї очивидно накинули ся з великим завзятєм на дорадників корони, котрі цїсареви піддали виданє такого рішучого приказу, називають се нарушенєм конституциї, вношенєм полїтики у військові круги, а се мусить довести до того, що в соймі і корону втягнуть в полїтичну розправу. Коли вже давнїйше Кошутівцї домагали ся скликаня надзвичайного засїданя сойму, то з тим більшою нагальностю почали они наставати на се по виданю цїсарского приказу і зібрали потрібне число підписів та споводували скликанє засїданя сойму на 24. с. м. Окрім того розвели Кошутівцї вельми завзяту аґітацию по краю, щоби не платити податків, а навіть поміж військо вносять свою аґітацию, котра веде до явної революциї. При всім тім однак і Кошутівцям робить ся моторошно, бо й они знають се добре, що вислїд сеї роботи для них вельми сумнївий. Справедливо написала N. fr. Presse після виданя цїсарского приказу, остерігаючи Мадярів перед дальшою революцийною боротьбою, позаяк обставини змінили ся, від 1848. до 1867. р. бороли ся Мадяри о конституцию, а тепер повстають проти конституциї, проти сих підвалин, які поклав під теперішню державну будівлю угорску знаменитий полїтик Деак.

Накликуваня ріжних аґітаторів до прямо революцийного опору визвали вже вельми поважні і тривожні прояви, так що сам Кошут вважав потрібним остерегти суспільність перед революцийними починами.

Мінїстерство видало півурядове поясненє цїсарского приказу, в якім намагає ся успокоїти розворушені уми, вказуючи на се, що приказ зовсїм не був вимірений проти полїтичних сторонництв, що зовсїм не виключає можливости національних уступок, обіцюваних ще в переговорах з Сельом, а мав лише метою успокоїти військові круги, в котрих проявило ся по цїсарскім приказї справдешнє одушевленє.

Велика часть угорских послів має намір на цїсарский приказ відповісти адресою до короля, а се може дати привід до вельми горячих розправ у соймі.

Як закінчить ся цїла та справа і які наслїдки буде мати для дальшого устрою монархії, не дасть ся в сїй хвилї навіть предвидїти, одначе річ певна, що настали для держави вельми поважні хвилї.

Сьвято в Полтаві.

Памятна демонстрация в обороні українського слова на торжественнім засїданю полтавскої городскої думи скінчила ся вже по 1. годинї в ночи. Та мимо того Полтава ще довго в ніч гомонїла ріжними толками на сю тему; люди оповідали собі взаїмно віднесені враженя, пригадували подробиці, застановляли ся над наслїдками. Одушевленє було загальне, щире, горяче. І ми, галицкі делеґати, одушевляли ся сею проявою української твердости супроти абсолютного, російского правительства, тимбільше, що она виявила ся в тактовнім, хоть рішучім протестї, який вказує на полїтичну зрілість української громади. Три вечери в ширшім гуртї українських патріотів ми мусїли просидїти аж понад ранок, хотяй не одного утома валила прямо з ніг.

На другий день треба було спішити ся, бо вже о 10. годинї рано ми мали зібрати ся у фотоґрафа задля знимки ґрупи галицких делеґатів. О год. 11. ми були запрошені нашим господарем п. Перцовичем »на українські вареники«, а о год. 12. мало зачати ся »лїтературно-музикальнє утро« в честь Котляревского. Знимка фотоґрафії, яку ми опісля оглядали, випала дуже добре; инакше і не могло випасти у такого артиста-фотоґрафа, яким є полтавский фотоґраф п. Хмелєвский. Про єго працї буду мав нагоду згадати деинде. Що-до „вареників", які заставив наш господар п. Перцович, мимо неприсутности своєї родини, що ще не скінчила була свого лїтного побуту на »дачі«, то ми сконстатували з вдоволенєм, що як богато дещо иншого, они є ідентичні з нашими галицкими »пирогами«, та що взагалї не єствують жадні етноґрафічні ріжницї між Українцями по тім і по тамтім боцї кордону. Не обійшло ся без того, щоби і сей короткий час снїданка не виповнено численними промовами, з яких визначала ся гарна річ господаря п. Перцовича і п. Соколовского.

Лїтературно-музикальний поранок зібрав знов повну салю публики по самі береги. Зачав ся відчитанєм поеми Шевченка »На вічну память Котляревскому« артистом Садовским. Вразило нас се, що таку звісну річ і в таку виїмкову хвилю декляматор відчитував і то навіть затинав ся, а не говорив з памяти. З уст хотьби молодшого, і менше справного декляматора, але присвоївшого собі памятево сей гарний привіт Котляревскому, була би випала ся точка богато лїпше. Дальша проґрама була вже виконана вповнї артистично. Іменно сьпівав п. Внуковский »Гомонїла Україна« своїм рівним, шовковим тенором зі знаменитшим виголошенєм і вправною модуляциєю голосу. Мішаний хор зложений коло 150 людий відсьпівав баркаролю »Пливе човен« в тім тонкім модульованю, яке лише хиба Лисенко уміє надати гуртовому сьпівови. Як пяту точку виповнила п. Калиновска з Київа двома піснями: »Чого менї тяжко« і »Ой стрічечко до стрічечки« — нові композициї Лисенка. Сьпівачка володїє ясним, вирівнаним голосом і вкладає в свій сьпів богато чутя, а навіть сили. Відтак перший віддїл проґрами закінчив хор відсьпіванєм маршу в супроводї орхестри після гармонїзациї Лисенка: »Гей не дивуйте!« Були також сьвітляні картини, з альбому полтавского артиста Мартиновича, пояснюючі сцени з Енеїди. Та хотяй самі картини випали дуже гарно, не було відповідного до них поясненя в слові і тому они були більшости присутни незрозумілі, так що відзивали ся голоси з авдиториї: »Просимо о поясненє!«

Другу часть проґрами зачав мужеский хор „Ой щож бо то тай за ворон", а на домаганя публики докинув єще „Ой сїв пугач". Відтак мішаний хор сьпівав: „Ой у поли озеречко" і „Слава нашим козаченькам" з Чорноморцїв, та веселу шутку „Як писаря не любить?" Тепер наступило те, що злучене з сьвітляними образами, було би може взаїмно доповняло ся, але і так виявило усю пластику і гумор музи Котляревского. Іменно читав Михайло Старицкий уривки з »Енеїди«. Треба бачити власними очима сю ґіґантичну постать з вельми характеристичним лицем і кущатим звисаючим вусом давного запорожского характерника, треба було чути той громовий, а гнучкий голос, як він малював то за українську добродушність, то знову запорожске завзятє, — щоби зрозуміти те одушевленє, з яким приняла Старицкого вся публика. Богато разів виходив дякувати за горяче принятє, а далї промовив до одушевленого збору, одушевленим, поетичним словом, віддекламувавши свій власний вірш »Нива«. Важке зворушенє у голосї „кошового дїда" падало глубоко у душу слухаючих, оно крицевим рильцем різьбило те, про що слова тілько натякали, тілько образово уявляли.

Після такого одушевленя менше вражінє зробив сьпів п. Внуковского »У досьвіта встав я«, хотяй зовсїм не з єго вини, бо навіть противно, він в тій пісни станув найвисше під зглядом експресиї і сили сьпіву. Продукциї закінчила окремо на се торжество написана кантата Лисенка до слів згаданої вже з початку і прочитаної п. Садовским поезиї. Кантата зачинає ся диялоґом між баритоном а тенором, відтак переходить в квартет, і повний хор. Опісля вертає знов початковий мотив в формі диялоґу, а кінчить сильний хор в формі маршу, з повторюванєм послїдних слів поезиї: »Будеш, батьку, панувати, доки живуть люди, поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть«. Не чуючи ся в силї до подрібного критичного розбору сего найновійшого твору Лисенкової музи, зазначимо тілько, що загальне вражінє кантати вийшло вельми хороше і стрітило ся з загальною похвалою, самому-ж композиторови і дириґентови устроєно таку овацию, якої нам ще не доводило ся бачити на адресу майстра тонів. Лисенкови подано величавий лавровий вінець з синьо-жовтими лентами, а публика і хор на сценї оплескували єго і аклямували з таким пієтизмом і одушевленєм, підчас коли музика ударяла туш за тушом, що треба хиба приписати обутю Лисенка з публичними виступами, та з такого рода овациями, що він остав спокійний.

Алеж бо і треба видїти той спокій, а заразом і темперамент, як великий композитор і дириґент стає при пультї. Незрівнана прецизия, побудженє уваги виконуючих, точне маркованє всїх переходів і подробиць, а при тім артистична міра в уживаню ефектів, отсе цїхи, які Лисенка як дириґента високо ставлять понад богато дириґентами сьвітової слави, яких ми пр. мали нагоду пізнати на концертах львівскої Фільгармонії. Тож і хор під єго палочкою доходить до совершеньства. На полтавскім сьвятї сьпівав пр. хор, зложений з трех: київского, полтавского і харківского, а треба було бачити, що з него зумів Лисенко зробити в однім дни! Передовсїм се гарно сьвідчить про серіозне трактованє сьпіву любителями, як і про карність чи повагу дириґента, що з малими виїмками, майже всї сьпівали без нот, цїлу довгу кантату на память! Тому і сьпів виходив надзвичайно тїньований, а палочка дириґента викликувала чудові зміни динаміки, такту, задивляючу прецизию в видержуваню павз і впаданю. Піднести треба ще і те, що хори нїколи не форсували голосом, а найбільшу вагу кладено на виконанє чудових пяно і пянїссімо.

»Музикальнє утро« скінчило ся о год. $^1/_2$5, тож прямо звідтам ми удали ся на півофіцияльний обід городскої управи (бо від устроєня офіцияльного обіду відступлено), який був назначений на 4. год. в ресторанї »Моголїя«, який, ми-

моходом кажучи, посїдає реставрацийну салю, що і Львів такою не міг би повеличати ся, з устроєвою постійною сценою і орхестрою з 24 людий, яка пригривала підчас обіду. Там було також промов без лїку, так що один бесїдник видирав другому слово з уст. Не обійшло ся без того, щоби не виступали Москалї зі своїми »обєдинительними мечтами«, однак понад всї ті бесїди лишила трівке вражінє промова пос. Романчука, в якій в імени галицких делеґатів запротестував против заборони українського слова. »Ми, як горожани чужосторовної держави — говорив бесїдник — стояли осторонь підчас вчерашної демонстрациї супротив заборони відчитуваня українських адресів на сьвятї в память родоначальника українскої лїтератури Івана Котляревского, — стояли осторонь не тому, щоби не відчували разом і однодушно з прочими Українцями, але тому, щоби не надужити гостинности, якої нам уділяє отся держава. Однак ось тут уважаю відповідним заявити, що ми, галицкі відпоручники, а з нами і весь український народ в Галичинї і Буковинї солїдаризуємо ся цїлковито з вчерашним протестом Українців против тяжкої обиди, нанесеної тій мові, якою писав Котляревский, Шевченко, Кулїш і другі визначні писателї, яка в Австриї здобула собі право горожаньства між иншими культурними мовами, та яка є рідним, найдорозшим і неодолимим скарбом цїлого українського народа«. В сїй формі висказаний протест прямо поразив присутних Росиян, а в дальшім ходї підпер єго чимало п. Ханько, який один з нечисленних на сїм обідї Українців зважив ся промовити по українськи, а промовив щиро, горячо, з запалом.

Не хотячи спізнити ся на представленє, ми прямо »по анґлїйски« винесли ся з того обіду, оставляючи живо єще розправляючі ґрупи при чорнім »кофе«. Представленє зачало ся о год. 8. »Наталкою Полтавкою« в обсадї найзнаменитших українських сил.

(Дальше буде).

Похорони бл. п. о. Сидора Воробкевича.

На похоронний обхід пок. Воробкевича, що відбув ся в понедїлок дня 21. с. м. пополудни, запрошували великі плякати в десяти родах, з того 5 руских, 3 нїмецкі і 2 румуньскі. Ся обставина найкрасше сьвідчить, якими симпатиями тїшив ся Покійник в широких кругах не лише рідного народа, але й між сусїдами.

Три днї, через які тїло пок. о. С. Воробкевича спочивало на смертній постели у власнім домі при ул. Францїска ч. 36, кождий з черновецких Русинів уважав своїм обовязком зайти глянути в послїдне на Покійника, що весь свій вік трудив ся для добра рідного народа, що все житє сьвітив приміром для молодшого поколїня. Пятно смерти по довгій а тяжкій недузї майже нїчим не змінило виразу лиця Покійника. О. Воробкевич тяжко нездужав від чотирох лїт на звапненє бючок, а від двох лїт не видів на одно око.

Як заслужив ся пок. о. Сидір Воробкевич супроти свого народа, так величаві були єго похорони. В назначенім часї о 2. год. попол. до тисячі народа зібрало ся коло дому жалоби. При винесеню домовини хор Музичного товариства попращав піснею свого почетного і заслуженого члена. Похоронний похід отвирав караван з вінцями, яких було понад трицять: Від родини, від всїх народних товариств: »Рускої Бесїди«, »Січи«, Кружка українських дївчат, руского драматичного Кружка, клюбу руских послів буковиньских, від митроп. правосл. консисториї, професорів шкіл, молодїжи шкіл середних, учит. семинариї муж. і жіночої і т. д., а з Галичини від »Просьвіти« і »Рускої Бесїди« зі Львова. Дальше йшла процесия, молодїж шкільна обох полів, а за нею два хори ґімназиястів і семинаристів, сьпіваючи на переміну похоронні піснї майже виключно композициї пок. о. Воробкевича. За ними ступала православна капітула, 14 членів консисториї, митрат Бежан і митрополит Репта. За духовеньством їхав, запряжений шестірнею карих коний, караван з домовиною, обвішаний вінцями. За домовиною йшла родина, а дальше делеґати укр.-руских товариств черновецких, нїмецких і румуньских, делеґат львівскої »Просьвіти« і »Рускої Бесїди« дир. Борковский, відпоручник нашої редакциї п. С. Ґорук, вся інтелїґентна Русь черновецка, богато інтелїґенциї духовної і сьвітскої з далеких сторін Буковини і много-много иншої публики.

По $1^1/_2$ години наслїдком читаня євангелий станув похід перед правосл. катедральною церквою, в якій над мощами Покійника відправляла ся $1^1/_2$ годинна панахида при сьпіві хору рум. тов-а »Армонїя«, почім вирушив похід під проводом митрата Бежана на міский цвинтар. Вже стемняло ся, коли вложено домовину на вічний супочинок в родиннім гробі Сіміґіновичів (зять пок. Воробкевича є з сеї родини), недалеко місця супочинку буковиньского поета Юрия Федьковича. По відправі похоронних молитов промовив над домовиною митрат Бежан, Румун, по руски, згадавши про чесноти Покійника та про память, яка остане по нїм, заслуженім поетови і композиторови не лише для руского народа але і для румуньского задля єго заслуг на поли церковної музики. По нїм промовляв пос. Пігуляк, починаючи словами Шевченка: »І день іде і ніч іде...« Іменем бук. України-Руси п. Пігуляк прощав Покійника, першого піонїра народної ідеї на Буковинї, що разом з пок. Юриєм Федьковичом пробудили буков. Русь до нового житя. Дальше забрав слово директор Борковский зі Львова, іменем галицких Русинів пращаючи великого Покійника. Гарна єго промова зробила глубоке вражінє на слухачах. Як мітольоґічний Фенікс — говорив бесїдник — відроджував ся з власного попелу, так руский нарід з втратою одного народного дїяча здобуває сотки нових сил в рядах своїх борців, що виростають під оком старших борців за народні ідеали. Опісля промовляли ще відпоручник акад. тов-а »Січ« п. Сабат, дальше п. Модест Левицкий від »Буковиньского Бояна«, а вкінци делеґат сьпівацкого тов-а »Армонїя« по румуньски.

Темна ніч оповила була весь цминтар, коли похоронні гостї кидаючи грудки землї на могилу пок. о. Сидора Воробкевича, пращали єго в послїдний раз і розходили ся домів. Похорони покінчили ся по 7. год. вечером піснею »Вічная память« відсьпіваною хорами семинарицким і ґімназияльним.

Краєвий сойм.

В суботу сойм відрочив ся на довший час з причини скликаня державної ради. Спис петиций виказував 1609, а на засїданє вплинуло 12 нових інтерпеляций, переважно в справах льокального значіня.

З порушених справ належить піднести внесенє пос. Меруновича, щоби край обняв в свій заряд камеральні добра, бо при теперішній господарскій системі они дають дуже малий дохід. Пос. Буйновский зазначує справу примусової асекурациї від огня, яка вже від кільканайцяти лїт жде полагодженя. В справі запомоги погорільцям Золочева і Монастириск ухвалено отворити кредит краєвому видїлови до височини 15.000 корон з буджету на р. 1903. Адмінїстрацийна комісия, на підставі трех рівнобіжних внесень в справі задержаня вояків у війску понад 3 роки, виготовила внесенє: Взиває ся правительство, щоби на властивій дорозї усунуло причини виїмкового задержаня понад час трех лїт тих вояків, які свій час служби відбули«. Над тим внесенєм розвинула ся дискусия, в якій остро нападано на військовість, однак опісля внесенє ухвалено. Для піднесеня краєвих цукроварень в Переворску і Жучцї представив пос. Рутовский шість далеко ідучих внесень задля підпираня продукциї і збуту краєвого цукру, а в довшій дискусиї на сю тему, заявив митрополит о. Шептицкий іменем Русинів, що в справі краєвого промислу будуть іти солїдарно з Поляками. Внесенє Рутовского принято.

При замкненю рахунків пропінацийного фонду за р. 1901 пп. Стояловский і Стапіньский критикували систему пахтованя пропінациї протеґованим »королятам з пропінациї«. Пос. Стапіньский заповів, що такі »королики« засїдають в знатнім числї у соймі і він оголосить спис тих панів на слїдуючій сесиї. Вкінци принято між иншими льокальними справами також внесенє пос. Стапіньского на заведенє урядової польскої мови у всїх урядах в краю. При сїй нагодї пос. Олесницкий вложив декларацию, що Русини не стоять за нїмеччиною, але з цїлою енерґією мусять і будуть обставали при засадї рівноправности рускої мови.

По ухваленю єще давнїйших резолюций пос. Ґараніха маршалок замкнув засїданє і назначив слїдуюче на 30. вересня.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Минодори Митродори; рим.-кат. Теклї діви. — В четвер: руско-кат. Теодори преп.; рим.-кат. Ґерарда.

— **Справа за інфірмарску вату** була нинї предметом розправи перед краєвим судом яко апеляцийним трибуналом. Заступник о. Семйонова др. Беріш не зробив однак внесеня на достарченє актів розправи перед судиями присяглими і тому задля браку процесового материялу справу відрочено. Те проволїканє мертвої вже в зародку справи є вже хиба тепер безцїльним, коли, як зачуваємо, надії о. Семйонова на Коломию поплили з Прутом, а він сам одержить парохію десь над Днїстром, де буде міг в затишинї змивати з себе свої прогрішения вольния і невольния. . .

— **„Народна лїчниця“** розіслала ось які запрошеня: Рада товариства »Народної лїчницї« має честь запросити ВП. на посьвяченє і отворенє закладу при ул. Петра Скарги ч. 4. Посьвяченя і отвореня довершить покровитель товариства Єго Ексц. Митрополит ґр. Шептицкий ві вторник дня 22. вересня с. р. о год. 5. попол. — *Михайло Глиджук*, президент. *Др. Евген Озаркевич*, директор.

— **Зі Станиславова** пишуть нам: Загальні збори »Рускої Бесїди« в Станиславові, нинї скликані іменували ВП. п ну Константину Малицку, учительку шкіл народних у Лужанах на Буковинї, членом почетним свого товариства за єї трудолюбиву, патріотичну дїяльність для народа в повітї станиславівскім та заслуги на полї нашої лїтератури.

— **Редакция „Поступу“ в Коломиї** просить нас подати до загальної відомости: Один наш співробітник збирає материяли до розвідки про зарібкову еміґрацию руских селян до Америки і просить Вп. Земляків, сьвящеників, учителїв, селян і других, що мають які вісти про сю справу, многоважну для нашого народного житя, надсилати їх до Седакциї »Поступу«; особенно про місце, спосіб зарібку, плату і взагалї місцеві відносини. Листи еміґрантів просить ся надсилати в ориґіналї або в дословнім відписї дотичних уступів.

— **Вписи до »Висшого Інститута музичного«** відбувають ся щоденно в комнатах »Львівского Бояна« (ринок ч. 10. І. пов.) від 5—6. попол., в недїлї і рускі сьвята від 11—12. передпол.

— **Які сьвята?** З Відня доносять телеґрафічно, що мінїстерство війни зарядило, аби в недїлї і сьвята заведено в армії повний відпочинок для офіцирів і рядових. Питанє, чи сей відпочинок обнимає також рускі сьвята принайменше в тих полках, що рекрутують ся з околиць заселених Русинами?

— **З мінїстерства заграничних справ** оповіщують, що в Льондонї подібно, як в Парижи устроюють покутні вистави ріжних виробів і винаходів та ловлять на них легковірних людий. Часто навіть тамошні власти не знають нїчо про ті вистави, які за границею реклямує ся в пересадний і ошуканчий спосіб. Тому мінїстерство звертає увагу, щоби в подібних випадках звертати ся по інформациї до австрийского консуляту в Льондонї, бо в противнім разї консулят часто навіть не є в можности повернути шкоди, на які наражають ся промисловцї та винахідники, довірюючи помисловим льондоньским мантїям.

— **З Бережан** пишуть нам: Огонь в Бережанах вибух в суботу о год. 2. пополудни на передмістю Адамівка і лише завдяки гарній погодї та енерґічній помочи драґонів та учеників удало ся єго зльокалїзувати. Дивне се, що сторожа огнева прибула аж о год. $3^1/_2$ і то з порожними бочками, так що воду треба було діставати аж з о кількасот метрів віддаленої ріки. Згоріло 5 ґаздівств, а шкода винесе з кілька тисячів корон. На жаль лиш одно ґаздівство було обезпечене. *Б.*

— **Злозіщим числом** є не лише 13, але і 313, яке має зелїзничий поїзд, що виїздить зі Львова о $11^1/_4$ год. в ночи до Іцкан. Дня 21 с. м. пережив сей поїзд немало пригод. Перша з них лучила ся коло Ходорова. Якийсь подорожний, що їхав III клясою зі Львова до Коломиї, старший мущина і кріпкої будови тїла занедужав коло Бібрки і сконав, заки поїзд прибув до Ходорова. На сїй стациї відлучено ваґон, в якім він їхав, але наслїдком сего поїзд припізнив ся майже о цїлу годину. В Лужанах на буковиньскім

боці знова якась женщина, висїдаючи з сего поїзду, дістала сильного нападу »злої хороби«, так що треба було покликати зелїзничого лїкаря. Наслїдком першого опізненя поїзда ч. 313 в Ходорові і пізнїйших оминань инших поїздів прибув сей поїзд майже о дві години пізнїйше до Чернівців.

— **Демонстрация проти студентів-католиків.** З Чернівців доносять нам, що в понедїлок вполудни прийшло там в ринку до галабурдної демонстрациї проти католицкого товариства студентского »Unitas«. За переходячими ринком около 10 членами згаданого товариства в зелених шапочках почали громадити ся товпи ріжної голоти, жидиків і публики, жадної сензациї Студенти перед свистом і словними грозьбами товпи схоронили ся під ратуш. Однак тут товпа заатакувала їх палицями. На поміч студентам прибіг з маґістрату відділ полїциї і голими шаблями відпер напасників, а напастованим дано захист на інспекциї, поки товпа не розійшла ся.

— **Крадїж в церкви.** В ночи на 13. с. м. украдено в Будкові, бобрецкого повіта, з захристиї коралї, одну 10-коронівку паперову і до 8 К дрібними грішми. Злодій влїз до церкви вікном і і забув в церкві сверлик, яким розбивав скарбону.

— **Вибори до повітової ради в Скалатї** відбудуть ся: дня 12. жовтня з ґрупи сїльских громад (12 членів); дня 15. жовтня з ґрупи міст і місточок (4 члени); дня 16. жовтня з ґрупи більшої посїлости (10 членів).

Памятаймо на Товариство зэпомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в єго члени. — Членьска вкладка виносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вписового одноразово.

Посмертні † оповістки.

— **Николай Бережаньский**, емер. учитель і член ради гром. в Свидовій, помер дня 17. вересня в 60. р. житя. Покійник був щирим народолюбцем і єго то заходом заложено в селї читальню »Просьвіти« і шпихлїр. В. є. м.!

Телеґрами

з дня 22. вересня.

Віденъ. W. Allg. Ztg. доносить, що цар Микола не приїде до Відня.

Будапешт. Президент сойму ґр. Апонї скликав послів на надзвичайне засїданє сойму дня 24. с. м.

Софія. Болгарске правительство зарядило мобілїзацию краєвої оборони на день 28. с. м.

Білгород. В цїлій Сербії починає проявляти ся воєнний рух. Загально думають, що Сербія заключила якийсь договів з Болгариєю в македоньскій справі.

Софія. В долинї Кресин стрінув ся відділ турецкого війска з ватагою Македонців. По короткій борбі побідили Македонцї, бо динамітом висадили у воздух 500 Турків.

Льондон. Standard доносить з Царгорода, що чотири анґлїйскі пароходи мають виїхати до Солуня. Також француска фльотиля має прибути до Солуня.

Надіслане.

ФІЗИКАЛЬНО-ДИЄТЕТИЧНА

ЛЇЧНИЦЯ

д-ра Тарнавского

в Косові (за Коломиєю), **ст. зел. Заболотів**

отворена до кінця жовтня.

66 (8-10)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.).

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишли, можна набувати у тогож жени під адресою: **Катерина Полотнюк**, вдова по півци катедральнім в Станиславові, ул. Собіского ч. 50.

Цїна брошуров. прим. 4 К.
Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.
Оправного в полотно 5 К.
Пересилка почтова 60 сот.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом може бути тільки обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів:** 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує до 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Здібних аґентів за високою провізиєю і диєтами глядає першорядне Товариство, яке провадить інтереси (гуртовні товари) **в цїлій Австро-Угорщинї.**

Оферти вносити на адресу: **Budapest.** Hauptpost. **Postfach Nr. 21.** 64(9—10)

За певну і добру льокацію

поручаємо:

4½% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4% і 4½% листи Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облїґациї пропінацийні
і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова — приходить о годинї
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Делятина
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 13. вер. вк.
	7·35	з Самбора (по отвореню зел. Львів-Самбір)
	7·40	з Янова
	7·35	з Підволочиск, Бродів на дв Підзамче
	7·55	„ „ на дв головний
	7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
8·10		з Станиславова (від 1. мая до 30 вер. вкл.)
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Ряшова, Любачева
	11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·25	з Янова
2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв Підз
2·30		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15. мая до 13 вер. в нед. і сьв.
	4·35	з Стрия, Самбора. Сколього (1/5 - 30/9)
	5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·30	„ „ „ на дв. голов.
1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
	5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч		
	8·04	з Брухович (17 мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	з Брухович (15. мая до 15 вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
12·20	9·20	з Чернівців, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова
	10·00	з Самбора, Сянока (по отвор шляху Львів-Самбір)
	10·07	з Янова (від 1. мая до 15. вер в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ „ на дв. голов.
	10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова — відходить о годинї
	6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·50	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·45	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·25 2·50	8·35	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
2·40	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
	10·57	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	10·40	„ „ дв. гол.
	1·14	до Янова від 17. мая до 13. вер в нед. і сьв
	1·55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
	2·10	до Брухович від 17 мая до 13. вересня в неділї і сьвята
	3·05	до Стрия. Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·25	до Ряшева, Любачева
	3·30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
Ніч		
	6·05	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15	до Кракова Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 17 мая до 13. вер. буден. дни а від 1/5 до 16/5 і від 4/9 до 30/4 1904. щоденно
	6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	7·20	до Перемишля від 1 мая до 31. жовтня
	8·14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	9·55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
	10·5[illegible]	до Кр кова, Відня, Варшави, Праги
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24	„ „ дв. Підзамче
	4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.